

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

 А.А. Мазаракі

"17" січня 2019 р.

ПРОГРАМА

**вступного фахового випробування
для здобуття освітнього ступеня магістра**

галузь знань
спеціальність
спеціалізація

**07 «Управління та адміністрування»
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
«Державні та муніципальні фінанси»**

Київ 2019

ВСТУП

Вступне фахове випробування має комплексний характер і проводиться з базових дисциплін, які формують професійні знання й навички майбутнього магістра.

Вступне випробування відбувається у вигляді тестування.

Мета тестування – виявлення рівня підготовки вступника, ступінь володіння ним теоретичними та практичними знаннями, професійними вміннями і навичками, здобутими за час навчання на рівні «бакалавр».

Завдання тестування – встановлення та оцінювання результатів (компетенцій) навчання вступників.

Програма фахового випробування складається з чотирьох розділів, що відповідають базовим дисциплінам:

1. Фінанси.
2. Бюджетна система.
3. Податкова система.
4. Місцеві фінанси.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. ФІНАНСИ

Історичні аспекти виникнення та розвитку фінансів. Необхідність фінансів, їх роль у ринковій економіці. Характерні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин. Функції фінансів. Моделі фінансових відносин у суспільстві: поняття, види, характерні ознаки. Фінансові ресурси, їх суть, призначення та джерела формування.

Фінансова система, її сутність, засади та принципи побудови. Складові фінансової системи. Зміст, основні напрями та завдання фінансової політики. Фінансовий механізм: суть, складові елементи та роль у реалізації фінансової політики держави. Управління фінансами, його поняття, об'єкти, суб'єкти та елементи. Стратегічне та оперативне управління фінансами. Сутність, мета, завдання та методи фінансового планування. Фінансовий контроль, його зміст, необхідність, види та форми.

Державні доходи, їх економічне значення та джерела формування. Система державних доходів. Класифікація державних доходів. Методи мобілізації державних доходів. Зміст, форми прояву та рівень функціонування державних видатків. Принципи організації державних видатків. Система державних видатків та її складові. Класифікація державних видатків. Методи фінансування державних видатків.

Державні цільові фонди: сутність та класифікація. Фінансові ресурси державних цільових фондів, їх зміст, джерела формування та напрями використання. Суть, завдання та види соціальних цільових фондів.

Поняття, призначення та функції державного кредиту. Форми державного кредиту. Державний борг, його поняття, причини виникнення, наслідки зростання. Види та форми державного боргу. Зміст, мета та складові системи управління державним боргом. Методи управління державним боргом.

Фінанси домогосподарств, їх зміст, значення та функції. Фінансові ресурси домогосподарства, їх суть та призначення. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів домогосподарств.

Фінансовий ринок як економічна категорія. Мета, завдання та функції фінансового ринку. Об'єкти та суб'єкти фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Інструменти фінансового ринку, їх зміст, необхідність та види.

Економічна природа та функції страхування. Принципи страхування, їх сутність. Класифікація страхування, її наукове та практичне значення. Страховий ринок: поняття, основні учасники та чинники, що впливають на його стан, та інфраструктура.

Фінансова безпека держави, її суть, значимість та складові. Основні наслідки впливу різних видів загроз на фінансову безпеку держави. Індикатори, їх зміст, класифікація та роль у формуванні системи фінансової безпеки держави.

Міжнародні фінанси: поняття, функції, місце та роль у сучасній світовій економічній системі. Світова фінансова система, її суть, призначення, елементи та учасники. Світовий фінансовий ринок, його призначення, характерні ознаки та функції. Мета створення та завдання міжнародних фінансових інституцій.

Список рекомендованих джерел

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI із подальшими змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI із подальшими змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
3. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III із подальшими змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV із подальшими змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
6. Про бюджетну класифікацію: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

7. Онищенко В.О., Бережна А.Ю., Пащенко Л.О., Чичкало-Кондрацька І.Б. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): підручник / В.О. Онищенко, А.Ю. Бережна, Л.О. Пащенко, І.Б. Чичкало-Кондрацька. – К.: ЦУЛ, 2016. – 600 с.
8. Шеремет О.А., Дем'яненко І.В., Багацька К.В. Фінанси для фінансистів: підручник / О.А. Шеремет, І.В. Дем'яненко, К.В. Багацька. – К.: ЦУЛ, 2015. – 612 с.
9. Юрій С.І., Федосов В.М. Фінанси: підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2013. – 611 с.

Розділ 2. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Бюджетна система, її сутність, етапи становлення в Україні. Бюджет як економічна категорія. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Бюджети місцевого самоврядування. Зведений бюджет, його призначення. Види зведених бюджетів, їх склад. Принципи бюджетної системи, їх сутність. Бюджетна класифікація та її значення, складові. Склад бюджетного законодавства.

Сутність, призначення та роль державного бюджету. Бюджет як основний фінансовий план держави. Об'єкти та суб'єкти бюджетних відносин. Фактори, що впливають на формування та використання коштів державного бюджету. Функції державного бюджету. Складові бюджету: загальний фонд і спеціальний фонд.

Бюджетний дефіцит, його види, причини виникнення. Оборотний залишок бюджетних коштів. Вільний залишок бюджетних коштів. Державний борг, його складові. Здійснення державних (місцевих) запозичень та управління борговими зобов'язаннями.

Мета, основні завдання та складові бюджетної політики. Бюджетна стратегія і тактика. Бюджетний механізм, його складові. Бюджетне планування, його завдання, методи та принципи. Бюджетне прогнозування, його етапи та методи. Бюджетне регулювання, його призначення, принципи і форми.

Сутність бюджетного процесу, його стадії. Учасники бюджетного процесу, їх повноваження. Поняття розпорядників бюджетних коштів, їх склад. Бюджетні призначення. Складання проектів місцевих бюджетів. Порядок розгляду проекту закону про Державний бюджет України та його затвердження. Виконання державного бюджету.

Система доходів державного бюджету, їх класифікація. Розмежування доходів між ланками бюджетної системи. Джерела доходів бюджету, форми і методи формування доходів бюджету. Склад, структура і динаміка доходів Державного бюджету України.

Сутність, характеристика, склад, структура державних видатків. Класифікація видатків бюджету. Витрати бюджету. Поточні видатки і видатки розвитку. Захищені статті видатків бюджету. Резервний фонд. Бюджетне фінансування, його форми і методи. Особливості кошторисного планування видатків. Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі, його складові. Результативні показники бюджетних програм.

Місцеві бюджети як економічна категорія, їх сутність та склад. Складання, розгляд, затвердження та виконання місцевих бюджетів.

Сутність та мета міжбюджетних відносин. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості. Міжбюджетні трансферти, їх види. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів.

Форми та види соціального захисту населення. Склад видатків на соціальний захист населення, їх роль. Нормування видатків, види норм. Основи кошторисного фінансування, його принципи. Кошторис, його зміст та види.

Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура. Бюджетне фінансування вищої освіти. Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад. Бюджетне фінансування закладів культури.

Склад видатків на економічну діяльність держави, їх роль у розвитку економіки. Напрями та форми бюджетного фінансування економіки. Бюджетні інвестиції, їх види. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Видатки бюджету на науку. Джерела фінансування наукових досліджень. Видатки бюджету на оборону, їх склад, порядок їх планування і фінансування.

Видатки бюджету на державне управління, їх склад. Видатки на правоохоронні органи. Порядок планування і фінансування видатків бюджету на державне управління.

Основні завдання та функції Державної казначейської служби України. Єдиний казначейський рахунок. Принципи казначейського обслуговування бюджету.

Список рекомендованих джерел

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI із подальшими змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
3. Про бюджетну класифікацію: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Бюджетна і податкова системи України у запитаннях і відповідях: навч. посіб. / М.І. Бондар, В.М. Опарін, О.М. Тимченко та ін.; передм. Т.І. Єфименко. – К.: ДННУ – Акад. фін. управління, 2012. – 336 с.
5. Бюджетна система: підруч. / за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 624 с.
6. Бюджетна система: підруч. / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбов. літ-ри; Екон. думка, 2012. – 871 с.

Розділ 3. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Сутність, призначення та необхідність податків. Ознаки та функції податків. Класифікація податків. Елементи податку та їх характеристика.

Податкова система держави: суть, структура та принципи побудови. Прямі та непрямі податки в системі державного регулювання економіки.

Сутність, мета та завдання податкової політики. Принципи податкової політики. Типи, моделі та форми податкової політики. Механізм реалізації податкової політики. Основні інструменти податкової політики держави.

Суть та призначення оподаткування доходів фізичних осіб. Платники податку, об'єкт та база оподаткування. Доходи, які не включаються до оподаткованого доходу фізичних осіб. Ставки податку. Особливості оподаткування оплати праці. Податкові соціальні пільги: види, порядок застосування. Суть податкової знижки та порядок її отримання платником податку на доходи фізичних осіб. Порядок оподаткування інших доходів фізичних осіб. Оподаткування доходів самозайнятих осіб, що не обрали спрощену систему оподаткування. Декларування доходів та майна в Україні.

Суть, призначення та еволюція оподаткування прибутку підприємств в Україні. Платники та об'єкт оподаткування. Ставки податку. Податкові різниці, які враховуються при визначенні оподаткованого прибутку: особливості виникнення та застосування. Порядок визначення та виконання податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств. Звітність платників податку на прибуток підприємств. Пільги при оподаткуванні прибутку юридичних осіб.

Економічна природа податку на додану вартість та його значення у формуванні дохідної частини бюджету. Платники податку на додану вартість та порядок їх реєстрації. Об'єкт оподаткування та порядок визначення бази оподаткування. Операції, що не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість. Пільги в оподаткуванні доданої вартості. Ставки податку. Податкова накладна, реєстр податкових накладних. Податковий кредит: суть, умови визнання та дата виникнення. Звітність та порядок сплати податку на додану вартість до бюджету. Бюджетне відшкодування податку на додану вартість. Електронне адміністрування податку на додану вартість.

Суть і економічне значення акцизного податку. Платники та об'єкти акцизного податку. Підакцизні товари. Операції з підакцизними товарами, які звільнені від оподаткування. Види ставок акцизного податку. Особливості оподаткування тютюнових виробів та алкогольних напоїв. Електронне адміністрування реалізації пального. Акцизна накладна. Єдиний реєстр акцизних накладних. Звітність та порядок сплати акцизного податку.

Призначення та види екологічного податку. Платники екологічного податку. Об'єкт та база екологічного податку. Ставки податку. Особливості справляння екологічного податку за видами забруднення. Порядок подання податкової звітності та сплати екологічного податку.

Сутність та фіскальне значення рентної плати у системі формування доходів бюджету. Платники, порядок нарахування та сплати рентної плати за користування надрами, рентної плати за користування радіочастотним

ресурсом України, рентної плати за спеціальне використання води, рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів. Порядок подання звітності щодо рентної плати.

Податок на майно: його сутність, складові та значення. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: платники, об'єкт та база оподаткування, ставки. Пільги при оподаткуванні нерухомості. Порядок обчислення та сплати даного податку. Транспортний податок та його основні елементи. Платники земельного податку. Об'єкти та база земельного податку. Ставки земельного податку. Алгоритм розрахунку земельного податку, порядок нарахування та сплати, податкові періоди. Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб.

Місцеві збори. Елементи туристичного збору. Платники, об'єкт, порядок нарахування та сплати збору за місця для паркування транспортних засобів.

Суть та значення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Групи платників єдиного податку. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування. Порядок нарахування та сплати єдиного податку платниками першої, другої та третьої груп. Об'єкт та база оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи.

Список рекомендованих джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI із подальшими змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. № 569 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
3. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: навч. посіб. / під ред. Ю.Б. Іванова, І.А. Майбурова. – Х.: ІНЖЕК, 2010. – 492 с.
4. Податкова система: навч. посіб. / за заг. ред. В.Л. Андрущенко. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 416 с.
5. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / авт.кол.: В.Г. Баранова, Є.М. Богатирьова, В.П. Волощук та ін.; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 343 с.
6. Соколовська А.М. Основи теорії податків: навч. посібник / А.М. Соколовська. – К.: «Кондор», 2010. – 326 с.

Розділ 4. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Сутність та необхідність місцевих фінансів. Основні теорії місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Значення місцевих фінансів як фіскального інструменту соціально-економічного розвитку територій.

Система місцевих фінансів та її складові елементи. Зміст, цілі та завдання регіональної фінансової політики. Суть та складові елементи фінансового

механізму на місцевому рівні. Поняття та ознаки фінансової незалежності органів місцевого самоврядування. Показники оцінки фінансової автономії місцевих органів влади.

Економічний зміст фінансових ресурсів місцевого самоврядування, склад та джерела їх формування.

Комунальний кредит та його роль у формуванні фінансових ресурсів місцевого самоврядування. Форми комунального кредиту. Місцеві позики, їх суть та види.

Сутність та завдання цільових фондів місцевого самоврядування. Джерела формування та напрями використання коштів цільових фондів місцевих органів влади.

Видатки органів місцевого самоврядування. Видатки на здійснення власних та делегованих повноважень, порядок їх фінансування. Видатки, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів та не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Сутність, механізм та інструменти фінансового вирівнювання регіонів. Поняття депресивної території та критерії їх визначення. Суть, причини виникнення, інструменти вирівнювання вертикальних та горизонтальних дисбалансів.

Суть, цілі та завдання управління місцевими фінансами. Об'єкти, суб'єкти та елементи управління місцевими фінансами. Місцеві фінансові органи, їх функції, повноваження і завдання.

Зміст, необхідність та завдання фінансового контролю на місцевому рівні. Види та методи фінансового контролю на місцевому рівні. Особливості бюджетного контролю на місцевому рівні. Моніторинг стану надходжень доходів до місцевих бюджетів. Аудит ефективності виконання бюджетних програм. Аудит фінансово-господарської діяльності бюджетної установи. Контроль фінансових органів за формуванням та використанням власних коштів бюджетних установ.

Поняття комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Правові засади функціонування комунальної власності. Види комунальних підприємств. Організаційно-правові форми комунальних підприємств. Особливості організації фінансів підприємств комунальної форми власності.

Зміст, склад та структура фінансових ресурсів комунальних підприємств. Джерела формування фінансових ресурсів комунальних підприємств. Економічний зміст та класифікація витрат комунальних підприємств. Виробнича та операційна собівартість робіт (послуг) комунальних підприємств. Основні засоби комунальних підприємств, їх структура та джерела формування. Оборотні активи підприємств комунальної форми власності та методи визначення їх потреби. Кошторис комунальних підприємств, порядок його складання, розгляду та затвердження.

Поняття житлово-комунального господарства. Підгалузі житлово-комунального господарства.

Список рекомендованих джерел

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI із подальшими змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI із подальшими змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97 із подальшими змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV із подальшими змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: підручник / за ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Тернопіль: Економічна думка, ТНЕУ, 2014. – 448 с.
6. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: навч. посіб / О.О. Сунцова – 3-ге вид., перероб. і доп. – К.: ЦУЛ, 2011. – 488 с.
7. Дем'янчук О.І. Місцеві фінанси: навч. посібник / О.І. Дем'янчук. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. – 340 с.
8. Євдокімова М.О. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О.Євдокімова; ХНАУім. В.В. Докучаєва. – Х., 2014. – 343 с.

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань на вступному фаховому випробуванні для здобуття освітнього ступеня магістра

1. Загальні положення:

Мета фахового випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми вступного фахового випробування.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет з фахового випробування складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
- Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 100 балів до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.